

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้สื่อของกลุ่มต่างๆ ในสถานการณ์ความขัดแย้ง : กรณีโครงการทอส่ง ก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา ผ่านป่าสงวนแห่งชาติห้วยเขย่ง” นี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการ วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse analysis) และ การศึกษาเอกสาร (Documentary Research) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

3.1.1 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ หนังสือ ผลงานทางวิชาการ ผลการวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ข่าว บทความ ในหนังสือพิมพ์รายวันทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น และนิตยสาร รายสัปดาห์ บทความของวิทยุหรือโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องโครงการทอส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่ง ยาดานา สภาพพม่า

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทวิทยุทัศน์และเทปบันทึกเสียงจากสื่อมวลชน

แหล่งข้อมูลประเภทวิทยุทัศน์ และเทปบันทึกเสียงจากสื่อมวลชนโทรทัศน์และวิทยุ ที่นำเสนอเรื่องโครงการทอส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา สภาพพม่า ตั้งแต่เดือนมกราคม 2540- กรกฎาคม 2541

3.1.3 แหล่งข้อมูลจากกลุ่มต่างๆ

ศึกษาจากการเก็บข้อมูลของทั้งการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กลุ่มผู้สนับสนุน และกลุ่มผู้คัดค้าน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีเอกสารและสื่อต่างๆที่ผลิตขึ้นมาเอง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษา “การใช้สื่อของกลุ่มต่างๆ ในสถานการณ์ความขัดแย้ง กรณีการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา ผ่านป่าสงวนแห่งชาติห้วยเขย่ง” มาจาก 3 แหล่งใหญ่ๆ คือ

3.2.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.2.1.1 การสัมภาษณ์กลุ่มความขัดแย้งในกรณีการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานามีดังต่อไปนี้

1. เจ้าของโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา สหภาพพม่า คือการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย(ปตท.)ซึ่งดูแลรับผิดชอบโครงการนี้ โดยมีผู้ที่ให้ข้อมูลในฝ่ายเจ้าของโครงการคือ

- คุณสงเกียรติ ทานสัมฤทธิ์ ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานใหญ่ ปตท. (สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2542) เป็นผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ในโครงการวางท่อส่งก๊าซนี้เป็นอย่างต้นนับตั้งแต่การติดต่อซื้อขายก๊าซจากแหล่งยาดานา สหภาพพม่าเนื่องจากเคยอยู่ฝ่ายนโยบายและวางแผน ปตท.มาก่อนที่จะมารับตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำให้รู้แนวทางการดำเนินงานของ ปตท. ในการวางแผนงานด้านพลังงานมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับจบการศึกษา ระดับปริญญาเอกทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ทำให้มีความรู้ทางด้าน การก่อสร้างโครงการด้วย เมื่อมารับตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งพอดีกับช่วงเวลาการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา และเป็นโครงการแรกของ ปตท.ที่ถูกกระแสการคัดค้านจากกลุ่มองค์กรประชาชน คุณสงเกียรติจึงมีหน้าที่ในการให้คำอธิบายความเป็นมาของโครงการ วิธีการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซตามหลักวิศวกรรมให้กับ สื่อมวลชน กลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มผู้คัดค้าน และกลุ่มประชาชนทั่วไป

- คุณพิทยา อุชัย เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี (สัมภาษณ์ 28 มกราคม 2542)คุณพิทยาเพิ่งย้ายมาจากบริษัทมาแดงอินดัสทรีจำกัด มีประสบการณ์ทางด้านมวลชนสัมพันธ์และเมื่อ

เข้ามาเป็นพนักงานประชาสัมพันธ์ ปตท.ในเดือนสิงหาคม 2540 ช่วงที่เกิดความขัดแย้งกับกลุ่มองค์กรประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี จึงรับหน้าที่เข้ามาดูแลงานด้านการประชาสัมพันธ์และสร้างสัมพันธ์กับสื่อมวลชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีโดยเฉพาะ

- คุณไศภิน เงินสวัสดิ์ ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรมการตลาดและประชาสัมพันธ์ บริษัทลิโอบอร์เนท์จำกัด (สัมภาษณ์ 19 กรกฎาคม 2542) ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาของ ปตท. ในการประชาสัมพันธ์ช่วงวิกฤต โดยช่วย ปตท. วิเคราะห์ข้อมูลและประเด็นที่เกิดขึ้นจากสื่อมวลชนระดับชาติ ตรวจสอบข้อกล่าวหาและบทความ วางแผนงานและหาประเด็นหลักในการโต้แย้ง (key message) รวมทั้งประเมินผลการเผยแพร่ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ในสื่อมวลชนระดับชาติ

- คุณสุนทร คุณชัยมัง กรรมการผู้จัดการบริษัท Image Plus (สัมภาษณ์ 30 มีนาคม 2542) เป็นที่ปรึกษาของ ปตท. ทำหน้าที่วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ วิเคราะห์ประเด็นที่เกิดในพื้นที่และเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนท้องถิ่น

2. กลุ่มผู้สนับสนุน มีกลุ่มองค์กรประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีรวมตัวกันเพื่อสนับสนุนการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซ ประกอบด้วย

- หน่วยงานเอกชนคือหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มเกษตรกร สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ชมรมประวัติศาสตร์กาญจนบุรี สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวกาญจนบุรี สมาคมสื่อมวลชนกาญจนบุรี สโมสรโรตารีกาญจนบุรี

- หน่วยงานราชการคือสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งสิ้น 18 องค์กรรวมตัวกันในนาม "องค์กรประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี" ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สนับสนุนได้เลือกจาก

- ตัวแทนหน่วยงานเอกชนคือ คุณกำธร ล้อวงศ์งาม รองประธานและเลขาธิการหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี (สัมภาษณ์ 30 มกราคม 2542)

- ตัวแทนจากหน่วยงานราชการคือ คุณธัญญา ดาราพิสัยสุข นายกสสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้าน (สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2542) หลังจากจัดตั้ง “องค์กรประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี” แล้วคุณธัญญา ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานองค์กรประชาคมจังหวัดกาญจนบุรี

3. กลุ่มผู้คัดค้านคือกลุ่มองค์กรประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีและจากส่วนกลางรวมตัวกันเพื่อคัดค้านการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา ประกอบด้วย

- กลุ่มอนุรักษ์กาญจน์
- มูลนิธิสืบนาคะเสถียร
- กลุ่มกัลยาณมิตร
- คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า
- สมาพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนนท.)
- คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม 16 สถาบัน (คอทส.)
- คณะกรรมการเผยแพร่และส่งเสริมงานพัฒนา (ผสพ.)
- นักวิชาการมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์

รวมทั้งสิ้น 88 องค์กร

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้คัดค้านแบ่งออกเป็น 3

ฝ่ายคือ

- กลุ่มอนุรักษ์กาญจน์เป็นองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีกลุ่มแรกที่คัดค้านการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซ การสัมภาษณ์เลือกแกนนำกลุ่มอนุรักษ์กาญจน์ 2 คนคือ คุณภินันท์ โชติรสเศรณี (สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2542) และคุณบุญส่ง จันทร์สองรัมย์ (สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2542) ทั้งคุณภินันท์และคุณบุญส่งร่วมเคลื่อนไหวในนาม “กลุ่มอนุรักษ์กาญจน์” เพื่อดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในจังหวัดกาญจนบุรีร่วมกันมานานหลายสิบปี และในกรณีการคัดค้านการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซแกนนำทั้ง

สองคนได้ร่วมกันทำงานโดยไม่ได้แบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนนัก หากแต่ขึ้นอยู่กับความสะดวกของแต่ละคน ดังนั้นการสัมภาษณ์ทั้งสองคนจะทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ขึ้น

- ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากการวางท่อส่งก๊าซ ในการสัมภาษณ์เลือกคุณดวงใจ นวธรรมพิเชษฐ์ ชาวบ้านตำบลจรเข้เผือก อำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี (สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2542) เป็นแกนนำของชาวบ้านตำบลจรเข้เผือกที่ไม่ยอมให้ ปตท.วางท่อก๊าซผ่านชุมชน

- องค์กรพัฒนาเอกชนจากส่วนกลางที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายคัดค้านการก่อสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติได้เลือกสัมภาษณ์คุณอลงกต ชูแก้ว หัวหน้าโครงการป่าตะวันตก โครงการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในชุมชนกะเหรี่ยง มูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพรรณพืชแห่งประเทศไทย (สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2542) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนส่วนกลางองค์กรแรกๆ ที่เสนอแนะให้ ปตท.คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสัตว์ป่าหายากอย่างปูราชินีและค้างคาวกิตติ รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศวิทยาที่โครงการท่อส่งก๊าซจะผ่าน

3.2.1.2 การสัมภาษณ์สื่อมวลชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นที่นำเรื่องราวโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานาเผยแพร่ต่อประชาชน

1. การสัมภาษณ์สื่อมวลชนระดับชาติ ประกอบด้วยวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์

• วิทยุโทรทัศน์ที่เลือกมาใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่

- สถานีในสังกัดทหารที่เอกชนรับสัมปทานดำเนินการได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ไม่สามารถติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ได้
- สถานีในสังกัดของรัฐและหน่วยงานของรัฐดำเนินการได้แก่ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ คุณทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์

บรรณาธิการข่าวสำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์
(สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2542)

- สถานีสังกัดของรัฐแต่เอกชนรับสัมปทานดำเนินการได้แก่ สถานีโทรทัศน์เสรี ITV ซึ่งเป็นสถานีข่าวที่ประกาศตัวทำงานโดยปราศจากการควบคุมจากฝ่ายใด ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ ผู้สื่อข่าวสายสังคมคนหนึ่งที่ไม่ต้องการเปิดเผยชื่อ (สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2542)

- วิद्यุกระจายเสียงที่เลือกมาใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสถานีวิทยุกระจายเสียงที่สามารถเผยแพร่กระจายข่าวสารต่างๆ ไปยังประชาชนได้ทั่วประเทศ มีผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ คุณทินรัตน์ สัจจาพิทักษ์ บรรณาธิการสำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ (สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2542)

- หนังสือพิมพ์ที่เลือกมาวิเคราะห์ได้แก่

- หนังสือพิมพ์แนวธุรกิจการเมืองคือ หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ไม่สามารถติดต่อขอสัมภาษณ์ได้

- หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษคือ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ คุณศุภรา จันทรชิตฟ้า ผู้สื่อข่าวประจำส่วน Perspective หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ (สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2542)

- หนังสือพิมพ์แนวการเมืองคือ หนังสือพิมพ์มติชน ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ คุณภัทร คำพิทักษ์ หัวหน้าข่าวสิ่งแวดล้อม สารานุกรม หนังสือพิมพ์มติชน (สัมภาษณ์ 26 เมษายน 2542)

- หนังสือพิมพ์แนวประชานิยม* คือ หนังสือพิมพ์ข่าวสด ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์คือ คุณฐากร บุนปาน บรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์ข่าวสด (สัมภาษณ์ 7 กรกฎาคม 2542)

2. สื่อมวลชนระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยสถานีวิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์

- สถานีวิทยุกระจายเสียงในจังหวัดกาญจนบุรีที่เลือกมาวิเคราะห์ได้แก่

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี กรมประชาสัมพันธ์ เอ.เอ็ม. 558 กิโลเฮิร์ต ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ได้แก่ คุณมัทธินยา มากสมบุญรณ์ เจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี และผู้ดำเนินรายการประสานสัมพันธ์ชาวบ้าน/ปตท. (สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2542), คุณสวามินี อิศระทะ เจ้าหน้าที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรีและผู้สื่อข่าว (สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2542) และคุณสุรินทร์ แปลงประสพโชค อดีตผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรี และกรรมการในคณะทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ของคณะอนุกรรมการติดตามและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา สหภาพพม่า (สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2542) การเลือกสัมภาษณ์ทั้ง 3 คนในสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจะทำให้ได้

* หมายเหตุ หนังสือพิมพ์มติชนและข่าวสดแม้จะเป็นหนังสือพิมพ์ที่อยู่ในเครือเดียวกัน แต่นำเสนอข่าวโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานาแตกต่างกัน โดยเลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนเพราะอาจทำให้ทับปัจจัยอื่นๆ ในการนำเสนอข่าวนอกเหนือจากการเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีแนวการนำเสนอข่าวที่แตกต่างกัน

ข้อมูลในการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงของแต่ละกลุ่ม ได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากคุณมัทธินยาและคุณสวามินี เป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ คุณมัทธินยาดูแลใน ส่วนของรายการ คุณสวามินีดูแลด้านข่าว สำหรับคุณสุรินทร์เป็นผู้กำหนดนโยบายและ ทิศทางการประชาสัมพันธ์โครงการทอส่งก๊าซใน จังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด

- สถานีวิทยุตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดกาญจนบุรี เอฟ.เอ็ม. 97.75 เมกกะเฮิร์ต ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้แก่ คุณสมบัติ บุรณัญญ์ หรือลุงพร นักจัดรายการประจำสถานีวิทยุตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัดกาญจนบุรี (สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2542) เป็นนักจัดรายการข่าวชาวบ้านที่ชาวจังหวัดกาญจนบุรีรู้จักเป็นอย่างดี นอกจากนี้ลุงพรได้ตระเวนฉายภาพยนตร์ตามแนวทอไปพร้อมๆ กับรับฟังปัญหาของชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากการวางทอส่งก๊าซ เป็นภารกิจหนึ่งของคณะทำงานประชาสัมพันธ์
- สถานีวิทยุจังหวัดทหารบกกาญจนบุรี เอฟ.เอ็ม. 92.75 เมกกะเฮิร์ต ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้แก่ คุณอำพล พงษานุสรณ์ นักจัดรายการเพลงลูกทุ่งที่มีชื่อเสียงในจังหวัดกาญจนบุรี (สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2542) คุณอำพลเป็นนักจัดรายการอิสระที่มาเช่าเวลาของสถานี ส่วนคุณสุรศักดิ์ สิทธิไทย ผู้อำนวยการสถานีวิทยุจังหวัดทหารบก ไม่สามารถติดต่อขอสัมภาษณ์ได้

- หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรีที่นำมาวิเคราะห์ได้แก่
 - หนังสือพิมพ์ผู้นำก้าวหน้า ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมคือ คุณศรัชน์ ศิลปดิษฐ์ เจ้าของหนังสือพิมพ์ผู้นำก้าวหน้า (สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2542)
 - หนังสือพิมพ์มติกาญจน์ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมคือ คุณบัญญัติ มังกรโทัย เจ้าของหนังสือพิมพ์มติกาญจน์ (สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2542)
 - หนังสือพิมพ์ข่าวกาญจน์ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมคือ คุณเสถียร เทียมเมฆา เจ้าของหนังสือพิมพ์ข่าวกาญจน์ (สัมภาษณ์ 19 มกราคม 2542)
 - หนังสือพิมพ์ฐานเสรีเศรษฐกิจ ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมคือ คุณชุมพล เปาประดิษฐ์ เจ้าของหนังสือพิมพ์ฐานเสรีเศรษฐกิจ (สัมภาษณ์ 20 มกราคม 2542)

3.2.2 ข้อมูลเอกสารข่าว บทความ เบบันท์รายการวิทยุและโทรทัศน์เกี่ยวกับการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา โดยเก็บข้อมูล

3.2.2.1 หนังสือพิมพ์ระดับชาติรายวันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540-31 กรกฎาคม 2541 ดังต่อไปนี้

- มติชน - กรุงเทพธุรกิจ
- ข่าวสด - บางกอกโพสต์

3.2.2.2 ข่าวจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี 4 ชื่อฉบับ โดยเก็บตั้งแต่ฉบับเดือนมกราคม 2540-เดือนกรกฎาคม 2541 โดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นออกเป็นรายปักษ์ทุกๆ วันที่ 1 และ วันที่ 16 ของเดือน หากรวบรวมได้ครบจะมีทั้งสิ้น 38 ฉบับ

- หนังสือพิมพ์ผู้นำก้าวหน้า รวบรวมได้ครบทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ มกราคม 2540-16 กรกฎาคม 2541

- หนังสือพิมพ์มติภาญจน์ รวบรวมได้ 10 ฉบับ*
- หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ รวบรวมได้ 11 ฉบับ*
- หนังสือพิมพ์ข่าวภาญจน์ รวบรวมได้ครบทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 มกราคม 2540-16 กรกฎาคม 2541

3.2.2.3 บทรายการข่าวโทรทัศน์จาก 3 สถานี

- สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เก็บจากบทข่าวที่นักข่าวท้องถิ่นส่งมาให้มีตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540- 31 กรกฎาคม 2541
- สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์ เก็บบทข่าวได้ตั้งแต่ 1 มกราคม 2540-31 ธันวาคม 2540 หลังจากนั้นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ได้ย้ายที่ทำการไปอยู่ร่วมกับสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยที่ถนนวิภาวดีรังสิต ทำให้ต้องเก็บเอกสารเพื่อย้ายที่ทำการใหม่ ไม่สามารถค้นเอกสารที่เหลือได้
- สถานีโทรทัศน์เสรี ITV ไม่มีบทข่าว

3.2.2.4 วิทยุทัศน์รายการโลกสิ่งแวดล้อม ทางสถานีโทรทัศน์ ITV ที่ออกอากาศแล้ววันที่ 2 มีนาคม 2540, 4 มกราคม 2541, 18 มกราคม 2541, 25 มกราคม 2541, 22 กุมภาพันธ์ 2541, 12 กรกฎาคม 2541 และ 19 กรกฎาคม 2541 รวมทั้งสิ้น 7 ตอน

3.2.2.5 บทข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ได้มาจากการลงตีพิมพ์ในวิทยุสารคดีตั้งแต่เดือนธันวาคม 2540-กรกฎาคม 2541 มีทั้งสิ้น 31 ข่าว

* หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางชื่อฉบับไม่มีการเก็บหนังสือพิมพ์ย้อนหลังไว้อย่างเป็นระบบ บางแห่งเมื่อหมด 1 ปีจะขายเป็นเศษกระดาษไป ดังนั้นจึงไม่สามารถตามเก็บได้ครบทุกฉบับ

3.2.2.6 เทปบันทึกเสียงรายการวิทยุ บทรายการวิทยุ หรือข่าวของสถานีวิทยุท้องถิ่น ได้แก่

- สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี
 - บันทึกการทำข่าวโครงการทอส่งก๊าซธรรมชาติตั้ง
แต่เดือนธันวาคม 2540- เดือนเมษายน 2541
 - บันทึกรายละเอียดรายการสนสัมพันธ์ชาวบ้าน /
ปตท. ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2540-เดือนเมษายน
2541
- สถานีวิทยุกระจายเสียงตำรวจตระเวนชายแดน เทปรายการ"หนุ่ม
น้อยผอยข่าว" สิงหาคม 2540-ธันวาคม 2540 รวมทั้งสิ้น 10 ตอน
- สถานีวิทยุกระจายเสียงจังหวัดทหารบก ให้ข้อมูลได้เพียงการ
สัมภาษณ์เท่านั้น

3.2.3 ข้อมูลจากสื่อที่การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กลุ่มผู้สนับสนุน กลุ่มผู้คัดค้าน ผลิตขึ้นมา

- แผ่นพับ
- โปสเตอร์
- ป้ายผ้า
- โบปลิว
- สื่อบุคคล
- สื่อพื้นบ้าน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูล 3 ส่วนที่รวบรวมได้ทั้งหมดคือ การสัมภาษณ์, เอกสารข้อมูลเอกสารข่าว บทความ เปรียบเทียบการวิพากษ์และโทรทัศน์เกี่ยวกับการก่อสร้างโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา และสื่อที่การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) กลุ่มผู้สนับสนุน และกลุ่มผู้คัดค้านผลิตขึ้นมา สามารถนำมาวิเคราะห์ถึงวาทกรรม (discourse) ที่เกิดขึ้นมาในสถานการณ์ความขัดแย้งจากโครงการท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา สหภาพพม่า โดย ปตท. กลุ่มผู้สนับสนุน และกลุ่มผู้คัดค้านมีวิธีการใช้สื่ออย่างหลากหลาย การทำปฏิบัติการทางวาทกรรม (discursive practice) การเข้าหาฝ่ายการเมืองเพื่อเผยแพร่ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ของกลุ่มต่อสาธารณชนและพยายามทำให้สาธารณชนทั่วไปยอมรับวาทกรรมที่กลุ่มตนสร้างขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการบรรลุเป้าประสงค์ของกลุ่มในสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ได้วิเคราะห์ให้เห็นถึงวิธีการต่างๆ เหล่านี้ทุกๆ กระบวนการของทั้ง ปตท. กลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มผู้คัดค้าน

นอกจากนี้ข้อมูลจากสื่อมวลชนที่ได้คัดเลือกมาศึกษาทั้งสื่อมวลชนระดับชาติและสื่อมวลชนท้องถิ่นสามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เกี่ยวกับความขัดแย้งจากโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานาว่าสื่อมวลชนให้การตอบรับการใช้สื่อของกลุ่มต่างๆ ในทิศทางใด ยิ่งไปกว่านั้นจากเนื้อหาที่นำเสนอในสื่อมวลชนประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้ผลิตสื่อ เจ้าของสื่อต่างๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทของสื่อมวลชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นในสถานการณ์ความขัดแย้งครั้งนี้ว่าเป็นอย่างไรด้วย

3.4 ข้อจำกัดเกี่ยวกับการวิจัย

การใช้สื่อของ ปตท.เป็นข้อถกเถียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากในวงวิชาการและนักวิชาชีพ ดังนั้นเมื่อพูดถึงบทความที่ ปตท. นำลงตีพิมพ์ หลายๆ ฝ่ายมีท่าทีไม่อยากพูดถึง ทั้ง ปตท. บริษัทที่ปรึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารบริษัท Progressive Vision ปฏิเสธการให้สัมภาษณ์ รวมทั้งสื่อมวลชนที่รับโฆษณาสื่อนี้ด้วยอย่างหนังสือพิมพ์มติชนในช่วงที่ให้สัมภาษณ์จะพยายามหลีกเลี่ยงการพูดถึงประเด็นดังกล่าว ทำให้ไม่ทราบว่ามีท่าทีไปและวิธีคิดของผู้ผลิตสื่อชิ้นนี้เป็นอย่างไร

ส่วนตัวเลขการใช้เงินของ ปตท.สำหรับการทำประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ ปตท.ไม่ตอบคำถามนี้ และแจกแจงรายละเอียดออกมาให้เห็น ดังนั้นข้อมูลตัวเลขในการวิจัยชิ้นนี้อาจจะน้อยกว่าความ

เป็นจริงเนื่องจากรวบรวมจากเอกสารของ ปตท.ที่ค่อนข้างกระจัดกระจาย ประกอบกับการ
สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น สื่อมวลชนท้องถิ่นที่รับการสนับสนุนจาก ปตท.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย